

Spis treści:

i

1. PODSTAWOWE POJĘCIA MEDYCZYNY PALIATYWNEJ. FILOZOFIA POSTĘPOWANIA W OPIECE PALIATYWNEJ. PODMIOTOWOŚĆ CHOREGO

Jadwiga Pyszkowska

Propedeutyka medycyny paliatywnej

Filozofia postępowania w opiece paliatywnej

Podmiotowość chorego

Piśmiennictwo

2. ORGANIZACJA OPIEKI PALIATYWNEJ

Aleksandra Ciałkowska-Rysz

Definicja opieki paliatywnej i medycyny paliatywnej

Zespół interdyscyplinarny

Formy organizacyjne opieki paliatywnej oraz ich finansowanie w Polsce

Kwalifikacja pacjentów do opieki paliatywnej

Ważne dokumenty dotyczące opieki paliatywnej

Procedury medyczne z mające zastosowanie w opiece paliatywnej

Piśmiennictwo

3. REAKCJE I POTRZEBY PSYCHICZNE CHORYCH. PRZYSTOSOWANIE DO CHOROBY

Krystyna de Walden-Gałuszko

Potrzeby psychiczne

Reakcje psychiczne na wiadomość o chorobie

Obraz choroby

Reakcje emocjonalne na chorobę

Przystosowanie do sytuacji kresu życia

Piśmiennictwo

4. UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKOWANIA SIĘ Z CHORYM I RODZINĄ

Justyna Janiszewska

Znaczenie komunikacji

Umiejętności niezbędne w efektywnym komunikowaniu się z pacjentem i rodziną

Błędy w komunikacji

Rozmowa z chorym z zaawansowaną chorobą nowotworową oraz z jego rodziną

Kształcenie umiejętności komunikacyjnych

Piśmiennictwo

5. ZASADY POSTĘPOWANIA Z CHORYMI OBJĘTYMI OPIEKĄ PALIATYWNĄ

5.1. Ból u pacjentów z chorobą nowotworową. Przyczyny, patofizjologia, klasyfikacja i diagnostyka

Aleksandra Kotlińska Lemieszek

Klasyfikacja bólów u pacjentów z chorobą nowotworową. Częstość występowania

Patofizjologia bólu w chorobach nowotworowych

Ocena bólu u pacjentów z chorobą nowotworową

Piśmiennictwo

5.2. Farmakoterapia bólu

Aleksandra Ciałkowska-Rysz

Zasady leczenia bólu nowotworowego

Leki stosowane w terapii bólu

Koanalgetyki

Piśmiennictwo

5.3. Interwencyjne metody leczenia bólu u chorego na nowotwór

Małgorzata Malec-Milewska, Jerzy Wordliczek

Wprowadzenie

Blokady neurodestrukcyjne

Termolezja

Kriolezja

Leki podawane dokanałowo

Leczenie chirurgiczne

Podsumowanie

Piśmiennictwo

5.4. Objawy ze strony układu oddechowego i ich leczenie

Ewa Jassem, Iwona Damps-Konstańska

Wprowadzenie

Najczęstsze objawy ze strony układu oddechowego

Objawowe leczenie przeciwnowotworowe

Duszność

Przewlekły kaszel

Krwawienie płucne

Podsumowanie

Piśmiennictwo

5.5. Zaburzenia we krwi w zaawansowanych stadiach chorób nowotworowych i ich leczenie

Wiesław Wiktor Jędrzejczak

Wprowadzenie

Zaburzenia we krwi spowodowane bezpośrednio przez choroby nowotworowe w zaawansowanych stadiach
Zaburzenia krwi spowodowane niekorzystnymi skutkami leczenia chorób nowotworowych
Pierwotna choroba krwi towarzysząca zaawansowanej chorobie nowotworowej
Postępowanie dotyczące zaburzeń krwi u chorych w zaawansowanych stadiach chorób nowotworowych
Podsumowanie
Piśmiennictwo

5.6. Objawy ze strony przewodu pokarmowego i ich leczenie

Tomasz Dzierżanowski

Wprowadzenie
Zaparcie stolca
Nudności i wymioty
Kserostomia
Czkawka
Biegunka
Piśmiennictwo

5.7. Objawy ze strony układu moczowo-płciowego i ich leczenie

Marcin Janecki

Wprowadzenie
Fizjologia
Zaburzenia w oddawaniu moczu
Krwimocz
Przetoki moczowe
Zakażenia układu moczowego
Piśmiennictwo

5.8. Zaburzenia psychiczne w grupie chorych u kresu życia (i ich leczenie)

Krzyszyna de Walden Gałuszko

Wprowadzenie
Zespół lękowy
Leczenie zespołów lękowych
Zespół depresyjny
Zaburzenia neuropsychiatryczne ostre
Otępienie
Zaburzenia zachowania
Piśmiennictwo

5.9. Nowoczesne sposoby profilaktyki i leczenia odleżyn

Maciej Sopata

Wprowadzenie
Patogeneza
Klasyfikacja odleżyn
Kompleksowy program postępowania z odleżynami
Profilaktyka przeciwoodleżynowa
Leczenie odleżyn
Piśmiennictwo

5.10. Wyniszczenia nowotworowe

Tomasz Buss

Definicja i podział
Epidemiologia
Patofizjologia
Postępowanie w kacheksji
Postępowanie terapeutyczne
Piśmiennictwo

5.11. Zmęczenie/osłabienie w przebiegu choroby nowotworowej

Tomasz Buss

Definicja
Epidemiologia
Patofizjologia
Ocena zmęczenia
Postępowanie
Piśmiennictwo

5.12. Stany nagłe w opiece paliatywnej

Monika Rucińska

Wprowadzenie
Zespół żyły głównej górnej
Zespół ucisku rdzenia kręgowego
Zespół wzmożonego ciśnienia śródczaszkowego
Krwotoki
Płyn w jamach ciała wymagający odbarczenia
Zaburzenia elektrolitowe i metaboliczne
Piśmiennictwo

5.13. Opieka paliatywna w chorobach neurologicznych

Maria Łukasik

Stwardnienie zanikowe boczne
Pierwotne i przerzutowe guzy mózgu
Dystrofia mięśniowa Duchenne'a i rdzeniowy zanik mięśni

Piśmiennictwo

6. PALIATYWNA RADIOTERAPIA I SYSTEMOWE METODY LECZENIA ONKOLOGICZNEGO

Jacek Jassem

Wprowadzenie

Radioterapia

Systemowe metody leczenia

Piśmiennictwo

7. CHIRURGIA PALIATYWNA U CHORYCH NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE

Janusz Piekarski

Wprowadzenie

Najważniejsze procedury w chirurgii paliatywnej

Piśmiennictwo

8. INTERAKCJE LEKÓW STOSOWANYCH W MEDYCYNIE PALIATYWNEJ

Aleksandra Kotlińska-Lemieszek

Wprowadzenie

Terapia niecelowa, leki niepotrzebne i błędy farmakoterapii

Interakcje lekowe

Niesteroidowe leki przeciwzapalne i paracetamol

Leki opioidowe

Glikokortykosteroidy

Benzodiazepiny

Trójcykliczne leki przeciwdepresyjne

Selektywne inhibitory wychwyty zwrotnego serotoniny i inhibitory zwrotnego wychwyty serotoniny i noradrenaliny

Leki przeciwdrgawkowe

Inne podstawowe leki stosowane w opiece paliatywnej

Leki przeciwkrzepliwe

Leki przeciwbakteryjne i przeciwgrzybicze

Pokarm i leki roślinne

Monitorowanie leczenia

Piśmiennictwo

9. CHORY W WIEKU PODESZŁYM W OPIECE PALIATYWNEJ

Aleksandra Modlińska

Jakość życia chorego w wieku podeszłym

Anamneza w praktyce

Farmakoterapia. Aspekty praktyczne

Podsumowanie

Piśmiennictwo

10. OPIEKA PALIATYWNA W CHOROBYCH NIENOWOTWOROWYCH

10.1. Opieka paliatywna w przewlekłej chorobie nerek

Monika Lichodziejewska-Niemierko

Przewlekła choroba nerek w Polsce i na świecie. Przyczyny

Szacowana filtracja kłębuszkowa a okresy przewlekłej choroby nerek

Jakość życia i objawy w zaawansowanej niewydolności nerek

Leczenie nerkozastępcze i postępowanie zachowawcze

Postępowanie zachowawcze. Modele predykcyjne ryzyka zgonu

Opieka paliatywna w okresie leczenia zachowawczego niewydolności nerek i u kresu życia

Piśmiennictwo

10.2. Opieka paliatywna nad osobami z niewydolnością serca

Piotr Sobański, Małgorzata Krajnik

Wprowadzenie

Podział niewydolności serca

Modele sprawowania opieki paliatywnej nad chorymi z niewydolnością serca

Leczenie dolegliwości

Modyfikacja aktywności wszczepialnych urządzeń kardiologicznych

Opieka nad umierającymi

Podsumowanie

Piśmiennictwo

10.3. Leczenie objawowe chorych zakażonych HIV i pacjentów z AIDS

Michał Chojnicki, Aleksandra Kotlińska-Lemieszek

Wprowadzenie

Zakażenie wirusem HIV i przebieg choroby

Objawy i zespoły objawów typowe dla HIV/AIDS

Terapia antyretrowirusowa

Leczenie objawów

Terapia bólu u osób uzależnionych od opioidów oraz w trakcie terapii substytucyjnej

Opieka w domu

Ryzyko zakażenia związane z opieką nad pacjentem HIV-pozytywnym

Piśmiennictwo

11. OPIEKA NAD PACJENTEM UMIERAJĄCYM

Anna Orońska

Wprowadzenie

Objawy fazy umierania

Leki

Sztuczne nawadnianie i odżywianie

Komunikacja z pacjentem i jego rodziną

Piśmiennictwo

12. ELEMENTY REHABILITACJI W OPIECE PALIATYWNEJ

Wiesława Nyka

Wprowadzenie

Rehabilitacja, fizjoterapia, zespół rehabilitacyjny

Specyfika postępowania rehabilitacyjnego w opiece paliatywnej

Strategia postępowania rehabilitacyjnego w stosunku do pacjentów objętych opieką paliatywną

Procedury rehabilitacyjne zalecane do stosowania w przypadku pacjentów objętych opieką paliatywną

Piśmiennictwo

13. OPIEKA DUCHOWA W OPIECE PALIATYWNEJ

Ks. Antoni Bartoszek

Z historii kształtowania się opieki duchowej w ramach opieki paliatywnej

Czym jest ludzka duchowość?

Istota opieki duchowej w opiece paliatywnej

Troska o religijność jako najgłębszy wymiar opieki duchowej (ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy chrześcijańskiej)

Zależność między opieką duchową a opieką psychologiczną

Piśmiennictwo

14. PROBLEMY PSYCHOLOGICZNE RODZIN OSÓB CHORYCH PODLEGAJĄCYCH OPIECE PALIATYWNEJ

Bożena Winch

Wprowadzenie

Problemy psychologiczne rodzin pacjentów chorujących onkologicznie

Pomoc psychologiczna dla rodzin w fazie leczenia paliatywnego

Piśmiennictwo

15. OCENA JAKOŚCI ŻYCIA CHORYCH I JAKOŚCI OPIEKI PALIATYWNEJ

Maria Forycka, Wojciech Leppert

Wprowadzenie. Pojęcie jakości życia

Kryteria psychometryczne narzędzi służących do badania jakości życia

Kryteria pozapsychometryczne narzędzi badania jakości życia

Przegląd kwestionariuszy stosowanych do oceny jakości życia chorych poddanych opiece paliatywnej

Ocena jakości życia w praktyce klinicznej

Ocena jakości opieki paliatywnej

Podsumowanie

Piśmiennictwo

16. WYPALENIE ZAWODOWE

Joanna Kozaka

Wprowadzenie

Objawy wypalenia zawodowego

Definicja wypalenia zawodowego

Rozpowszechnienie syndromu wypalenia zawodowego

Model wypalenia zawodowego

Przyczyny wypalenia zawodowego

Radzenie sobie z wypaleniem zawodowym

Piśmiennictwo

17. PROBLEMY ETYCZNE W OPIECE PALIATYWNEJ

Krystyna de Walden-Gałuszko, Leszek Pawłowski

Wprowadzenie

Zasady poszanowania autonomii

Zasada poszanowania godności

Poszanowanie zasady „nie szkodzić” (*primum non nocere*)

Poszanowanie zasady czynienia dobra

Poszanowanie zasady sprawiedliwości

Piśmiennictwo

18. PROBLEMY PRAWNE W OPIECE PALIATYWNEJ

Leszek Pawłowski

Wprowadzenie

Organizacja opieki paliatywnej i hospicyjnej w polskim systemie ochrony zdrowia

Warunki udzielania świadczeń gwarantowanych w zakresie opieki paliatywnej i hospicyjnej

Relacje pomiędzy lekarzem a pacjentem i jego bliskimi

Zasady zaangażowania wolontariuszy w opiece paliatywnej

Zasady postępowania wobec chorego u kresu życia

Postępowanie w razie pogorszenia się stanu zdrowia lub śmierci pacjenta

Szczegółowe zasady dotyczące obrotu lekami zawierającymi środki odurzające i substancje psychotropowe

Piśmiennictwo